

Warszawa, dnia 4 lutego 2014 roku

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych
Departament Polityki Europejskiej

DPE.2303.9.2014 / 2

Szanowny Pan
Stefan Hambura

Szanowny Panie Mecenasie,

Z upoważnienia Ministra Spraw Zagranicznych RP, Pana Radosława Sikorskiego chciałbym podziękować za Pana pismo, będące przejawem prawdziwej troski o zapewnienie jak najlepszych warunków wszystkim Polakom żyjącym w Niemczech. Szczególnie cenny jest dla nas fakt, że takie zaangażowanie przejawia obywatel Niemiec. Chciałbym zapewnić, że poruszone przez Pana kwestie niezmiennie znajdują się w centrum zainteresowania Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz polskich placówek w Niemczech i stanowią stały element dialogu z przedstawicielami niemieckich władz różnych szczebli. MSZ kontynuuje zdecydowane działania zmierzające do faktycznego zrównania statusu grup narodowych: polskiej i niemieckiej, zamieszkujących oba kraje, z wykorzystaniem obowiązujących umów oraz istniejących gremiów powołanych w ramach współpracy bilateralnej. Ważnym instrumentem w powyższych działaniach pozostaje proces Okrągłego Stołu (OS).

Na wstępie celowym wydaje się odwołanie do zapisów Traktatu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy (Dz. U. z 1992 r. Nr 14 poz. 56), a szczególnie jego 20 artykułu. Przedmiotowy przepis przyznaje ochronę na gruncie prawa międzynarodowego (Traktat) wszystkim osobom narodowości polskiej w Niemczech posiadającym obywatelstwo niemieckie. Takie rozwiązanie z jednej strony realizuje standard międzynarodowy dotyczący praw osób należących do mniejszości narodowych, z drugiej strony natomiast może być postrzegane jako korzystniejsze, aniżeli definicja mniejszości narodowych przyjmowana przez władze RFN, ponieważ ta ostatnia ma zastosowanie jedynie do „członków grup etnicznych tradycyjnie zamieszkujących RFN”. Warto również przypomnieć, że w listach ministrów

spraw zagranicznych dotyczących Traktatu z 17.6.1991 r. określono, iż Rząd RFN podejmie starania, aby uprawnienia wynikające z art. 20 i 21 Traktatu przysługiwały również osobom polskiego pochodzenia, które nie posiadają obywatelstwa RFN. Mając na względzie powyższe należy podkreślić, że Traktat z 17.6.1991 r. przewiduje dla wszystkich osób narodowości polskiej mieszkających w RFN standard odzwierciedlający poziom ochrony praw członków mniejszości narodowej w świetle powszechnego prawa międzynarodowego.

Powyższe nie oznacza, że strona polska nie dostrzegła w minionych latach wyraźnych deficytów w realizacji przez władze RFN zobowiązań traktatowych. Przygotowania do obchodów dwudziestej rocznicy Traktatu, która przypadła w czerwcu 2011 r., stały się okazją do nasilenia dialogu. Z inicjatywy strony polskiej zainicjowany został proces pogłębionego i krytycznego przeglądu realizacji postanowień traktatowych, przede wszystkim w odniesieniu do praw społeczności polskiej w Niemczech, oraz wskazania katalogu spraw, wymagających zdecydowanych działań ze strony partnerów niemieckich.

Od lutego 2010 r. trwały konsultacje na szczeblu wiceministrów spraw wewnętrznych Polski i RFN, odpowiedzialnych za sprawy mniejszości w obu krajach. Nowością był udział w nich przedstawicieli Polonii w Niemczech i przedstawicieli mniejszości niemieckiej w Polsce.

W rozmowach OS uczestniczyli też przedstawiciele MSZ obu krajów. W ich efekcie, w dniu 12 czerwca 2011 roku przyjęte zostało Wspólne Oświadczenie, którego ranga została wzmocniona poprzez stosowne odniesienia zawarte w przyjętych równoległe Uchwale Bundestagu oraz Deklaracji Politycznej obu Rządów i polsko-niemieckim Programie Współpracy. Jednym z niepodważalnych osiągnięć OS była decyzja o kontynuowaniu jego prac po jubileuszowej kulminacji w 2011 r.

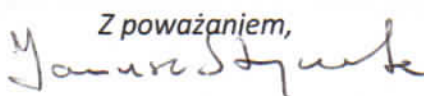
W ocenie Ministerstwa Spraw Zagranicznych, doświadczenia z dotychczasowej realizacji zapisów Wspólnego Oświadczenia potwierdzają wagę tego dokumentu i jego znaczenie dla polskiej społeczności w Niemczech. Kampania przed wyborami do Bundestagu we wrześniu ubiegłego roku, a następnie wydłużony okres formowania nowego rządu federalnego stały się wprawdzie powodem przesunięcia w czasie kolejnego posiedzenia plenarnego OS, jednak nie wpłynęło to negatywnie na stan realizacji najważniejszych projektów, zapisanych we Wspólnym Oświadczeniu.

Stopniowo poprawia się funkcjonowanie Biura Polonii w Berlinie oraz współpraca jego personelu z urzędnikami MSW RFN, które przewiduje na ww. przedsięwzięcie kwotę 50.000 EUR. Stałe finansowanie - w wysokości 30.000 EUR - otrzymuje również portal polonijny, dopełniający działalności Biura. Za ważne wydarzenie polonijne w Niemczech należy uznać przekazanie w ub. r. przez Pełnomocnika Federalnego ds. Kultury i Mediów aktu umowy oficjalnie tworzącej Centrum Dokumentacji Historii i Kultury Polaków w Niemczech, także jako placówki popularyzującej wkład Polonii w miejscowe życie społeczne. Będzie ona

finansowana przez rząd federalny. Istotne miejsce w całym projekcie - po niezbędnej renowacji sfinansowanej ze środków rządu niemieckiego - zajmie Dom Polski w Bochum, gdzie znajdzie się siedziba Centrum.

Wszystkie placówki RP na terenie Niemiec są zaangażowane w monitoring realizacji projektów OS i utrzymują stały kontakt z instytucjami odpowiedzialnymi po stronie niemieckiej. Jednocześnie należy podkreślić, że Ministerstwo zwiększyło w 2013 r. wysokość środków na projekty polonijne przekazywane 4 przedstawicielstwom na terenie RFN o ponad 50% - do kwoty przekraczającej 1.500.000 PLN.

Wyrażam przekonanie, że do kolejnego posiedzenia plenarnego OS dojdzie w pierwszej połowie br. a w toku prac przygotowawczych Ministerstwo będzie otwarte na wypracowane wspólnie postulaty organizacji polonijnych w RFN. Powyższe wskazuje, że strona niemiecka podjęła na skutek naszej dotychczasowej presji określone działania na rzecz realizacji zapisów zawartych we Wspólnym Oświadczeniu. Mimo postępów będziemy kontynuować działania na rzecz pełnej realizacji przez stronę niemiecką wszystkich zobowiązań zawartych we Wspólnym Oświadczeniu. Chciałbym jeszcze raz zdecydowanie zapewnić, że powyższe kwestie nadal będą pozostawać przedmiotem naszych działań, w ścisłej współpracy ze środowiskami polonijnymi w Niemczech.

Z poważaniem,

Janusz Styczek
Zastępca Dyrektora

STEFAN HAMBURA
Rechtsanwalt

Stefan Hamburga, Rechtsanwalt, Dudenstraße 2, 10965 Berlin

Minister Spraw Zagranicznych
Radosław Sikorski
Al. J. Ch. Szucha 23

00-580 Warszawa
Polen

Stefan Hamburga
Rechtsanwalt
e-mail:
stefan@hamburga.com

Unser Zeichen

Ihr Zeichen

Datum

Dudenstraße 2
10965 Berlin

wysłano faksem i listem

Berlin, 23.12.2013 r.

Telefon: (030) 88 77 44 85
Telefax: (030) 88 77 44 87

USt-IdNr.: DE195644242

Szanowny Panie Ministrze,

zwracam się do Pana jako przewodniczący „Zespołu do spraw likwidacji skutków rozporządzenia niemieckiej Rady Ministrów z dn. 27 lutego 1940 r. na rzecz Obrony III Rzeszy” (potocznie zwane dekretem Göringa), które nakazywało rozwiązanie wszelkich organizacji Polskiej Mniejszości Narodowej w Rzeszy oraz konfiskatę ich mienia. Nasz zespół został powołany przez Zarząd Główny Związku Polaków w Niemczech (ZPwN).

in Kooperation mit:

CZARNECKI & BAGINSKA
ADWOKACI I RADCOWIE
PRAWNI SP.K.

ul. Nowy Świat 47
00-042 Warszawa/Polen
Telefon: + 48 (22) 826 02 92
Telefax: + 48 (22) 826 02 97

19 grudnia 2013 r. spotkał się Pan w Warszawie z ministrem spraw zagranicznych Republiki Federalnej Niemiec, panem Frankiem-Walterem Steinmeierem. Jak zrelacjonowały niemieckie media, po pytaniu jednego z dziennikarzy, dotyczącym statusu i sytuacji Polskiej Mniejszości w RFN, min. Steinmeier nawiązał do konferencji prasowej w MSZ w Warszawie, w której uczestniczył przed czterema laty. Wtedy również poruszany był ten temat (źródło: <http://mobil.berliner-zeitung.de/politik/aussenminister-steinmeier-in-polen-zu-gast-bei-alten-freunden.23785274.25675080.html>). Wedle prasowych relacji, miał Pan stwierdzić m.in.:

„Można pójść drogą walki o status i zmianę traktatu z niewiadomym wynikiem, ale można zrobić to, co do czego się zgadzamy: że mimo odmiennego statusu (...) w praktyce traktowanie obydwu mniejszości powinno być identycznie życzliwe. To jest to, co daje szanse na większy sukces” (źródło: <http://m.onet.pl/wiadomosci/kraj.gd3bh>).

Wynika z tej wypowiedzi, że rząd Premiera Donalda Tuska nie będzie walczył o odzyskanie należnego statusu przez Polską Mniejszość w RFN oraz, że obydwie mniejszości powinny być traktowane identycznie życzliwie.

Zapewne został Pan Minister poinformowany przez ambasadora RP w Berlinie dr Jerzego Margańskiego, iż w zawartej umowie koalicyjnej przez współzrządzające partie CDU, CSU i SPD znajduje się zapis o poszanowaniu praw czterech mniejszości w Niemczech: duńskiej, serbołużyckiej, fryzyjskiej oraz pochodzących z Półwyspu Indyjskiego grup etnicznych Sinti i Romów, którzy uzyskali ten status zaledwie kilkanaście lat temu. Nadmieniam z ubolewaniem, że o Polskiej Mniejszości, ani chociaż o „osobach” polskiego pochodzenia, które - zgodnie z polsko-niemieckim traktatem z 1991 r. – powinny być traktowane na tych samych zasadach, niestety, nie ma w umowie koalicyjnej ani słowa. W tym roku nie odbyło się nawet ani jedno posiedzenie tzw. okrągłego stołu, który, zgodnie z przyjętymi wcześniej uzgodnieniami bilateralnymi, miał być forum rozwiązywania problemów Polonii w RFN.

W opiniach działaczy polskich organizacji w Niemczech, zainteresowanych polityków i komentatorów, trwa w tej kwestii wyraźny regres. Po niedawnym spotkaniu Pana Ministra z niemieckim kolegą z urzędu odnoszę wrażenie, iż postulaty Polaków w Niemczech, dotyczące choćby respektowania zawartego w dn. 17.06.1991 r. „Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy” (Art. 20 i 21) pozostają w sferze pobożnych życzeń.

Równolegle do powstania „Zespołu do spraw likwidacji skutków rozporządzenia niemieckiej Rady Ministrów z dn. 27 lutego 1940 r. na rzecz Obrony III Rzeszy” przy ZPwN, powołany został parlamentarny Zespół ds. Mniejszości Polskiej w Niemczech, któremu przewodniczy pani poseł Dorota Arciszewska-Mielewczyk. Na początku 2014 r. planowane jest wspólne posiedzenie obu tych zespołów oraz członków ZPwN. Już teraz zapraszam Pana Ministra na to posiedzenie.

Z upoważnienia zespołu Związku Polaków w Niemczech apeluję do Pana Ministra o zdecydowane zaangażowanie się w działania zmierzające do odzyskania bezprawnie odebranego statusu Polskiej Mniejszości w RFN. Jako prawnik, czuję się w obowiązku podkreślić, że przywrócenie należnego jej prawa nie wymaga wypowiedzenia traktatu z 1991r., ani jego renegocjacji, co nie byłoby ani konieczne, ani wskazane.

Były ambasador w Niemczech dr Marek Prawda informował swego czasu polskich parlamentarzystów m.in. o tym, że aby Polska Mniejszość mogła odzyskać należyty jej status potrzebna byłaby zmiana konstytucji; otóż takiego wymogu w Niemczech nie ma. W posiadaniu Pana Ministra znajduje się ekspertyza, wykonana na wniosek MSZ w 2009 r. przez prof. Jana Sandorskiego (UAM), prof. Andrzeja Saksona (Instytut Zachodni) i dr. Michała Nowosielskiego (Instytut Zachodni), która przedstawia jasną wykładnię, iż rozporządzenie Göringa z 1940 r. było od początku sprzeczne nawet z obowiązującymi wówczas niemieckimi przepisami oraz z prawem międzynarodowym, a więc de iure powinien obowiązywać stan prawny sprzed II wojny światowej; oznacza to, że Polska Mniejszość nadal w Niemczech istnieje, niezależnie od stosowanej semantyki i eufemizmów.

Tymczasem polskie organizacje w Niemczech są nadal dyskryminowane, co notabene znalazło wyraz w ocenie sytuacji obu mniejszości, polskiej w RFN i niemieckiej w Polsce, po analizie dokonanej przez przedstawicieli obu rządów i ich ekspertów przy okazji podsumowania dwudziestolecia traktatu dobrosąsiedzkiego. Zwracam się do Pana Ministra z prośbą, a aktywne włączenie się w rozwiązanie tego nabrzmiałego problemu.

Składam Panu Ministrowi serdecznie życzenia, aby Boże Narodzenie zawsze gościło w Pana sercu i Panu bliskich.

Z wyrazami szacunku

A handwritten signature in black ink, reading 'Stefan Hambura'. The signature is written in a cursive, flowing style.

Stefan Hambura
Rechtsanwalt